

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet
til alle Hjem i Allinge-Sandvig,
Ølsker, Rutsker, Rø og Klemesker

Nr. 270

Fredag den 29 November 1918

6te Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
trykkes i et Antal af mindst 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge,
Sandvig, Ølsker, Rutsker, Rø og Klemesker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Averttering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvaarlig.

europæa) er Karakterplanten. Mor-
dannelsen er ikke velset af Fortmæn-
dene, idet den forhindrer Skovens
naturlige „Foryngelse“. Trærnes
Kimplanter kan ikke vokse paa Mor.
Faar Mordannelsen i en Skov Over-
haand vil altsaa, om Skoven over-
lades til sig selv, Trærne dø ud
og Lyngen have en Chance for at
erobre Skovens Plads. I Virkelighe-
den maa man antage, at store Dele
af de jydsk Heder, der bevisligt i
forholdsvis nær Fortid var Skov
(Stednavne, Burrekrat i Heder, his-
toriske Efterretninger) er „sprungne
i Lyng“, idet Skoven ved hensyns-
løs Hugst, Brand og lign., blev
aaben. Vinden fik Magt til at tørre
Jorden ud, Regnormene trak sig
derfor tilbage; Mordannelsen kom
i Gang og saa kunde Lyngen brede
sig.

Foruden i Skove (særlig Bøge-
skove) træffes typisk Mor ogsaa i
Lynghederne. Først i nyeste Tid er
man blevet oplyst om, at Mor i
kendelig Grad paavirker de
underliggende Jordlag. Fra
gammel Tid har den jydsk Hedes
Beboere kendt et mørkt, ofte sten-
haardt, Lag i Jordskorpen; det kal-
des Ahl eller Sandahl til For-
skel fra Jærnahlen (Myremalm) i
Moserne. Typisk Ahl er sandstens-
lignende. Sandkornene holdes sam-
men af et sortebrunt Stof, der paa
Grund af sin Farve længe ansaaes
for Rust. Imidlertid viser det sig,
at det mørke Stof i Ahlen er Hu-
mussstoffer, og disse stammer fra
Morlaget paa Jordens Overflade.
Under 1) Mor findes følgende Jord-
lag: 2) Blysand 3) Ahl.

Blysandet er graat; deraf Navnet,
der ikke har det mindste med Me-
tallet Bly at skaffe. Blysandet er
rent Kvartsand. Den graa Farve
skyldes en tynd Hinde af organisk
Stof (Humus) omkring hvert Sand-
korn. Ahlen staar med temmelig
skarp Grænse opadtil mod Blysan-
det; dens Fasthed og Tykkelse er
meget varierende, (fra faa Tommer
til flere Fod).

Morlaget er Aarsag til Dan-
nelser af Blysand og Ahl.
Vandet, der fra Overfladen siver ned
i Jorden, medfører fra Moren en
Del organisk Stof i Opløsning. De
Jordlag, der ligger umiddelbart un-
der Moren, udvaskes, saa at kun
det golde næsten uopløselige Kvar-
tsand bliver tilbage. Længere nede
udskilles de organiske Stoffer mel-
lem Sandkornene: Ahl dannes.

Naar Mordannelsen tager Over-
haand i en Skov, er det ikke nok
med at Skoven forsvinder paa Grund
af manglende naturlig Foryngelse
og Lyngen indtager dens Plads,
om ellers Naturen overlades til sig
selv; men Jorden under Morlaget
undergaar betydelige Forandringer,
der i Fremtiden vil lægge Hindrin-
ger i Vejen for Træets Trivsel paa
vedkommende Sted. Utallige Eks-
empler herpaa frembyder de Dele
af de jydsk Heder, hvor der bevis-
ligt engang har været Skov.
Havets Allejninger af løse

Jordlag er især Dynd, der i
sin Oprindelse har mange Træk
tilfælles med de ferske Vandets til-
svarende Dannelser og derfor ikke
skal nærmere omtales; Sand, der
ved aabne Kyster opkastes i store
Mængder, tørrer paa Kysten og fø-
res af Vinden ind i Landet som
hvide vandrede Klitter, der lidt
efter lidt betvinges af Plantevæksten
og bliver graa, samt endelig Marsk.
For at Marsk kan dannes er 3
Betingelser nødvendige. a) Der skal
tilføres Havet rigeligt „Slik“ = fine
organiske og uorganiske Partikler,
der en Tid kan holde sig svævende
i Vandet. b) Brændingens Magt skal
brydes f. Eks. ved en Ørække uden-
for Kysten. c) Der skal være stærk
Ebbe og Flod.

Naar disse Betingelser opfyldes,
afsættes der paa den i Flodtiden
oversvømmede Del af Kysten Lag
efter Lag af et fint og frugtbart
Dynd: Marsk. Men for at de i Ha-
svævende Smaadele kan bindes, er
Dyr og Planter nødvendige. En
meget stor Rolle som Marskdanner
spiller en uanselig, saftig Plante
Kveller. Betingelserne for Marsk-
dannelse er i udpræget Grad tilstede
ved Sønderjyllands og Holstens
Vestkyst, fortsættende sig til Belgien
Marsken danner her det yderste
flade Land, der tildels maa skær-
mes ved Diger. Nogle af de friske Øer
f. Eks. Pelworm og Nordstrand be-
staar helt og holdent af Marsk. Da
der i Nutiden ikke her er Betingel-
ser for Marskdannelse tilstede (Øer-
ne maa endogsaa med Diger skær-
mes mod Havet), maa der engang
i Fortiden længere vestpaa i Havet
have eksisteret fast Land, der kunde
bryde Brændingens Magt. Helgoland
er muligvis en Rest heraf.

November.

Fældet af Stormen
ligger Løvet
i store Dynger, langs
Havernes Gærder,
og fra en blytung Himmel
Regnen siver.
Efteraaret er draget ind over Landet.

Atter slaar vi foran en Vinters
Kulde og Mørke
og ser med duggede Øjne
det sidste Blad mod Jorden falde.
Vi, der er unge,
os hurtigt retter,
og niens Stormen piber i de
nøgne Grene,
jubler vi Tak
til Sol'en, der segned',
— Tak for hver sitrende
Solstraales Guld,
Tak for hver Blomst,
hvis Duft vi har nydt,
Tak for alt Skønt,
der fyldte vort Hjærte. —

Vi arbejder støt os videre frem,
ændsende halvt kun
de mægtige Røster;
vi er jo unge,
lænker ikke paa Død. —

Jeg gaar ad vide Veje,
Efteraaret raser i al sin Styrke;
imod mig kommer
en gammel Kvinde

stridende sig frem
ved sin knottede Stok;
hver Gang Stormen
ta'r voldsomme Tag,
skælver det i hendes
udslidte Lemmer.

Hun slandser
som for at hvile;
det visne Løv
danser en Dødedans
saa ovenud kaad
omkring hendes Fødder,
mens det knager og klager
i de nøgne, sorte Grene.

Jeg gaar hende nær
for at spørge,
om hun har langt til Hus;
men uforsaaende ser hun paa mig,
og med Angst i Stemmen,
som stod Døden hende for,
kommer det fra hendes Læber:
Efteraar — Efteraar! —

Endnu er jeg ung,
men en Gang —
gid det vare længe —
naar Efteraarstormen jager
hen over Landet,
fældende den sidste Rest
af høstgult Løv,
lad mig da dø
med den signede Sommers
Solskin i mit Hjærte.
Aage Andersen.

Renlighed i gamle Dage.

Næsepudsning har sin Kulturhi-
storie gennem Aarhundreder.

I Oldtiden brugte man Fingrene
hertil, lige fra Slaven til Kejseren,
en Metode, der for Resten har holdt
sig til vore Dage og selv hos saa
kultiverede Folk som Japanerne,
naar de ikke har et Stykke Papir
ved Haanden.

I det 16. Aarhundrede var denne
Akt udviklet til en Kunst i de hø-
jere Kredse; Modeherrerne kunde
være rene Virtuoser paa det Om-
raade, de kunde pudse Næsen paa
en saadan Maade, at de efterlignede
Pistolskud, Instrumentlyde, Klukken,
Kattenjaven osv.

At „Fingerpudsning“ endnu 100
Aar efter var Mode blandt den fran-
ske Adel, tyder følgende Fortælling
paa: „Ved en stor Middag hos
Marchal Turenne (1611—75), Datter-
søn af Vilh. af Oranien) paakom
der ved Bordet Værten en Trang
til at faa Luft i Næsen. Han satte
da, som passende var, en Finger
paa det ene Næsebor og pustede
til, alt med saa megen Elegance
og Behændighed, at det gav et
Kvald som et Pistolskud, og For-
ladningen ramte den lige over for
staaende Kamin. Under Selskabets
Jubel benyttede Turennes Sidemand
Anledningen til at gribe hans Haand
og spørge: De blev da ikke saar-
ret?“

Omgangstonen, Renlighedssans
og Haandvask stod efter vore Be-
greber ikke højt paa de Tider. Næ-
seslimet forøgede Smudset paa de
madfædte Fingre, som aftørredes
paa Tøjet eller i Haar og Skæg,
der blev ildelugtende og befængt
med Uøj.

Margrethe af Navarra (1492—1549)
sagde en Gang: „Se disse mine
dejlige Hænder, skønt de ikke er
vaskede i 8 Dage“. Den hellige
Birgitta omtaler en himmelsk Vision,
hvor Kristus viste sig for hende,
hans Ansigt straaede i Guddoms-
glorie, og „hans Haar var uden
Maddiker“. Om Kong Henrik den
4. af Frankrig (1589—1610) siger
en af hans Kvinder: Han stank som
en Aadsel.

I de Tider kendtes enhver Adels-
mand paa sin Lugt, og han brugte
mere Parfume end Vaskevand. Næ-
seklud og Tættekam havde især
Modstandere i den katolske Gejst-
lighed, der ansaa Pynt og Renlighed
for Verdslighed og Synd. Og om
selve Martin Luther (1483—1546)
anføres det, at han ansaa de natu-
rlige Funktioner baade Opbud og
Nedbud som Tak for Guds Gaver;
man skulde f. Eks. aldrig tilbage-
holde en Vind, kun ledsage den
med Hoste, naar man var i Selskab;
ved at holde sig, paadrog man sig
Maveuorden.

Reaktionen mod de svinske Sæ-
der kom dog fra Gejstligheden selv.
Reformatoren Erasmus anbefalede
Lommetørklædet 1540. Han stillede
dog frit Valg mellem Brugen af
Næsekluden og to Fingre, og Næ-
seslimet burde smækkes ned paa
Gulvet og tværes ud med Foden i
Stedet for at aftørres paa Klæder
eller i Haar. Ungdommen skulde
opdrages til at pudse Næsen med
andre Fingre end dem, der pultedes
i det fælles Madfad, hver Haand til
sit Brug.

Til Næsepudsning hører jo nu
over hele den civiliserede Verden
Lommetørklædet.

Et saadant Klædestykke omtales
allerede hos Perserkongen Cyrus
ca. 550 f. Kr., hos Grækerne paa
Hippokrates Tid, og de gamle Ro-
mere brugte noget lignende til at
tørre Sveden af Ansigtet med; men
at bruge det specielt til Næsen blev
først Skik i Middelalderen. Den tid-
ligste nøjagtige Omtale deraf er ca.
1483, og Klædet kaldes da Næsedug,
thi Lommerne var endnu ikke op-
fundne; Lommerne stammer egent-
lig fra „Pludderbukserne“, som
Smuglere og Tyveknægte ubemær-
ket og let kunde fylde med forskel-
lige Ting gennem en Sidespalte.

Den oprindelige Maade at bære
Næsedugen paa var enten i Haan-
den, om venstre Underarm, ved Bæl-
tet, eller som Bisperne, der bændt
den om Hyrdestavene, nogle Moder,
der lidt modificeret har gentaget
sig; og naar Damer nu gemmer
Lommetørklædet i et Haandtaske,
er det efter Marquise de Pampadour,
ca. 1740.

Da der i det 16. Aarhundrede blev
slaaet til Lyd for at bruge Næsedug
i Stedet for Fingrene til Næsepuds-
ning, slog det efterhaanden igennem
og blev Mode; de, der fik en sa-
dan Sjældenhed, skulde vise og
bruge den ved hver Lejlighed, tørre
de fedtede Fingre, der tog Maden
til „Brisken“, da Gaffen langt senere

De løse Jordlag.

Ved cand. mag. Axel Madsen,
i „Vor Jord“.

V.
Mose- og Muldjord, Hede og Marsk.

Vi kommer nu til løse Jordlag
med stort Indhold af organisk Stof,
dannede paa Land. Hvor tæt Plan-
tevækst klæder Jorden opstaar enten
Muld eller Mor. Begge Dannel-
ser bestaar af delvis sønderdelte
Plantestoffer, men er i Egenskaber
vidt forskellige.

Muld dannes, hvor Dyrelivet i
Jordskorpen er rigt. Særlig Regnor-
me spiller i denne Henseende en
langt større Rolle end de fleste tæn-
ker. Disse Dyr, der findes i store
Mængder i de øverste Jordlag, naar
disse tilfredsstiller visse Betingelser,
f. Eks. ikke er for fugtige eller for
tørre beviker, idet de drager Plan-
terester ned i Jorden og sluger disse
sammen med mineralske Partikler,
at der med Regnormeekskrementer
som væsentligste Bestandel opstaar
et grynet, sort Muldrag. I Bøgeskove
kan man let iagttage Muldens Dan-
nelse, naar man skraber de visne
Blade tilside. Man finder den ene
Regnormeekskrementulle ved Siden
af den anden, Blæde ses halvt ned-
dragne i Jorden osv.

Mulden præger Skovbundens Plan-
tevækst. F. Eks. findes Bukkar
(Skovmærker) kun paa Muld.

Mor dannes, hvor Dyrelivet (Regn-
orme) af en eller anden Grund mang-
ler. I sine Egenskaber og sin Oprin-
delse staar Moren Tørv saa nær,
at man med Rette kan tale om en
„Tørvdannelse paa det tørre“.

I mange Bøgeskove omdannes
over større eller mindre Strækninger
de faldne Blade og andre organiske
Rester ikke til den grynede Muld,
men Planteresterne undergaar en
„sur Formuldring“. Humussyrer der
er opløselige i Vand, idet de med-
deler dette en brun Farve, dannes,
og en tørveagtig, mørk, tæt sam-
mentiltet Masse af Plantestoffer op-
staar paa Jordens Overflade. Det
der sammenholder de visne Blade
og lign. i Moren er tildels Svamp-
traad (Mycelium).

Hvor Mor findes i Skove vokser
ikke længere Bukkar, men den lille
hvide Skovstjerne (Trientalis

blev opfundet, ofte lade som de skulde nyse, for at holde Kluden frem osv.; men da kun saa faa var Ej-re af mere end en eller to, og da de sjelden blev vaskede, blev de ikke skønne eller hygiejniske ved Brugen; derfor havde „Snusernes“ Næsedug af praktiske Hensyn gerne mørke eller brune Farver og var meget store. De udartede naturligvis efterhaanden til at blive ubrugelige Pragtsykker af Silke og Kniplinger, perlebetrakne og gyldenbestukne, saa de kun bares til Parade og kostede store Summer. 1594 købte Venetianeren Gabrielle d'Estrées en Næsedug i Paris til 2000 écus eller ca. 6000 Kr.

Naar Sygdom kommer til Huse.

Nogle smertestillende Midler, der kan anvendes i ethvert Hjem.

I mange Tilfælde maa Mennesker i timevis lide store Smerter, enten fordi Lægen bor langt borte, eller fordi Lægen lige er bleven kaldt bort og først vender tilbage efter længere Tids Forløb. I andre Tilfælde koster det Menneskene Overvindelse at gaa til Lægen eller at lade ham hente, og de gaar saa og pines i Haab om, at det nok snart vil blive bedre.

Til Hjælp under saadanne Forhold angiver „Sundhedsbladet“ nogle enkelte smertestillende Midler, der let kan anvendes baade i større og mindre Hjem.

Tør Varme. Dyr, der er syge, lægger sig rent instinktmæssigt i Solskinnet. For mange Slags Nervesmerter er netop Solbadet et ganske udmærket Middel. Og heller ikke daarlig er den stærke Varme, der straalur ud fra Kakkelloven eller en stor Lampe. Har man saaledes Tandpine, skal man over den Side, hvor Smerterne sidder, lægge et Lommeklæde og holde det saa nær op mod den varme Kakkellov som muligt.

Varme Omslag. Hertil benytter man varmt Vand, saa varmt som man overhovedet kan taale det, og saa et rent Tørklæde eller endnu bedre et Flonestykke. Man dypper Klædet i det varme Vand, vrider det op, og lægger det over det smertende Sted. Det varme Omslag trækker Blodet ud til Hudens Overflade og derved nedsættes det sygelige Blodpres, og Smerterne stilnes af. Og dette gælder ikke alene ved lettere Tilfælde, som daglig kan forekomme, men ogsaa ved større, mere alvorlige Tilfælde, som ved Forstuvning, Forvridning og Kvæstelse.

Varme Afvaskninger. Man dypper en Svamp i varmt Vand, klemmer det meste af Vandet ud igen, og stryger med Svampen let hen over Overfladen over det syge Sted. Saaledes kan man taale en endog særlig høj Varmegrad; jo større Varme, desto bedre bliver Resultatet. Dette Middel er særlig udmærket ved Nervesmerter og „Hekseskud“ (Ischias) o. fl.

Varme Fodbade. Man sætter Fødderne i et dybt Vandfad eller et Fodbadekar, fyldt med varmt Vand, og ved lidt efter lidt at hæle mere kogende Vand i lader man Vandets Temperatur stige, indtil den naar den højeste Varmegrad, man kan udholde. Vandet skal naa godt op over Anklernerne.

Dette Middel er udmærket ved stærk Hovedpine, Tandpine, Ørepine, Øjenbetændelse, Næseblod osv.

Vandomslag. Man lægger paa den Legemsdel, der smerter, et af Vand opvredet Stykke Frottestof, og der over igen Flonel eller et uldent Stykke. Omslaget bliver paa

denne Maade hurtigt varmt og beholder den samme Temperatur i lang Tid. Det er f. Eks. et udmærket Middel ved Halspine eller ved Halvbetændelse.

Varmelasker, Varmedunke, Gummiposer, fyldte med hedt Vand, og hede Sandposer kan ogsaa anvendes med stor Fordel, alt efter Omstændighederne. Den hede Gummipose og Sandposen fortjener især Anvendelse ved Nervesmerter (Nevralgier), ved gigtiske og reumatiske Lidelser, ved Hekseskud og Smerter i Hofte-Laarnerven (Ischias). Meget store Smerter kan ved disse Midler lindres, indtil Lægen kan gribe ind. Er Smerterne slemme, maa Patienten selvfølgelig gaa i Seng. Undertiden lindrer det ogsaa, at man samtidig nyder en eller anden varm Drik: Kamillete, Hyldete, hedt Saftvand m. m.

Disse simple og ligefremme Raad kan jo følges i ethvert Hjem, og de er ikke alene lette at følge, men de er ogsaa ganske billige, og man vil hurtigt erfare, hvilke udmærkede Resultater man vil kunne opnaa i mange Tilfælde, hvor Smerterne er stærke og synes ganske uudholdelige.

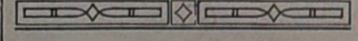
Dødsfald.

En af vor Bys mest driftige Borgere, Bygmester Anton Sonne, døde i Forgaars efter længere Tids Sygdom. Afdøde havde med Held oparbejdet et Maskinsnedkeri, der leverede Partivarer til Hovedstadens Byggeforretninger, og havde desuden mange kommunale Interesser, var gentagne Gange Medlem af Byraadet og forvaltede adskillige Tilidshverv. Blév kun 64 Aar gl.

Brød

Brød, først Brød — til alle dem, der hungrer! Ikke Blomster, ikke gyldne Ord; ej Medlidenhed og fromme Ønsker hilst med Jubel ved et festligt Bord.

Brød, først Brød! At Folket, det, som bærer trofast Sten paa Sten til Fremtids Bo, større Tag maa evne, — at dets Hjerte rigt maa svulme og dets Vilje gro. Eduard Søderberg.

Smaa Guld Korn.

Æde, græde, svøbes, ammes, Vugges, tumles, bæres, gaa, Klædes, under Tvang annammes. Lege, voxte, Tanker faa, Elske, bejle, giftes, aves, Altid holde ved et Haab, Ældes, svækkes, dø, begraves, Det er al vor Levnedes Løb. Ambrosius Stub.

Vor flyvende Verdensflaade Har mange Sjæle ombord; Ingen af alle de Sjæle Dog saa, hvorhen de for.

Men himmelhøjt gaar Sejlsjaden; Hver Sejler Havnen naar. Snekkerne løber ej paa Grund; Og ingen Sjæl forgaar. B. S. Ingemann.

Din egen Tro Skal du dig aldrig lade røve; Men mod de andres Tro Du heller aldrig Vold maa øve. Rückert.

Guld har sin Glands, og Magt sit Værd Og Rang vænner ingen. Det er ret smukt at være lærd; Men det er ikke Tingen. Jens Zedtlitz.

Der er et stort Spørgsmaal, der er Eltertanke værd: Hvorfor har de fleste Kvinder, der overværer en Vielse, Taarer i Øjnene, medens de tilstedeværende Mænd smiler?

Den nøgne Sandhed forerger tidt; Men naar man blot er behændig Og ved at dække og pynte den lidt, Saa bliver den strax anstændig. Erik Bogh.

Naar du er træt, naar du er ked Af Verden og dens Smalighed, Da skynd dig fra den trange Mur Ud i Guds mægtige Natur.

Dog hvis dit Blik foroven ser Kun lutter Vind og lutter Vej, Da rejls dig atter, gaa din Vej, Thi, kære, du forstaar mig ej. H. U. Raalund.

Vi ældes — vor Isse bli'er skaldet og graa, Og lidt efter lidt gaar vi sagte; Ungdommelig Raskhed døde vi maa; Som Daarskab dens Daad vi betragte. Og dog, denne Ungdommens Tid, som randt hen, De fleste nok gerne gad nyde igen. C. Pran.

Som Hebes, blød og hvid og trind Og kælen er din Arm — Og Rosen falmer ved din Kind, Og Liljen ved din Barn. Jens Baggesen.

Vej strengt, og giv saa! Søg Havn, og bliv saa! Tænk ret, og skriv saa! Gør Gavn og — driv saa! Christian Winther.

Se, op og ned i denne Verden gaar Ej, Solen blot og Maanen; Nattens Øje! Nej, Glæde, Smerte, Frygt og Haab og Fred — All gaar som Bølgeslaget op og ned. Fred. Paludan-Müller.

Allinge Kirkenyt i November.

Begravede: 5.: Stenhugger Oluf Peter Nielsens Hustru Jensine Laurine Kristine Marie f. Kofod, 48 Aar gl., af Sandvig (i paa Amtssygehuset i Rønne).

Døbte: 17.: Snedkermester Johanne Pedersens Søn Jens Peter Pedersen af Allinge.

Fremstilling: 3.: Stenhugger Oskar Harald Månssons Søn Bernhard Kofod Mogensen af Sandvig (i St. Ols Kirke).

Ægteviiede: 22.: Ungkarl, Fisker Sigvald Peter Frederik Svendsen af Teglkåas i Rutsker og Pige af Sandvig Andrea Marie Nielsen. 24.: Ungkarl, Skibsfører Hans Edvard Andreas Hansen af Allinge og Pige Emmy Jensine Margrete Jensen af Allinge (i St. Ols Kirke).

Olsker Kirkenyt i November.

Døbte: 10.: Avlsbruger Jens Pedersen Frigaard af Norden Tein, Olsker Sogn. 24.: Gaardejer Jørgen Kristian Dams Søn Georg Peter Dam af Vævergaard i Olsker.

Begravede: Ingen. Ægteviiede: Ingen.

Gudstjenester og Møder.

Søndag den 1. December. Ols Kirke Kl. 9 1/2 Skrm. Kl. 9. Allinge Kirke Kl. 2. Skrm. Kl. 1 1/2. Afskedsprædiken begge Steder. Onsdag Aften Kl. 7 1/2 Samfundsmøde i Allinge (Esajas 57).

Rø.

Stearinlys kan af Sognets Beboere købes paa Rø Brugsforening. 1/4—1/2 kg pr. Husstand. Sogneraadet.

Hort i Toget.

Gu'da', Fru Olsen, skal De ogsaa til Allinge, — det var da morsomt; naar saa vi har faaet vore Ærinder besøgt, kan vi følges ad til Høiers og faa os en „rigtig Kop Kaffe“ med god Kage. Ja, det smulde nok være rart.

Et Hestedækket

(Pressedug) er tabt sidste Mandag Aften paa Vejen fra Nordlandets Handelshus til Skovgaard i Olsker. Den retsindige Finder bedes aflevere Dækket et af Stedene.

Auktion i Sandvig.

Mandag den 2. December, Eft. Kl. 1 lader Blikkenslager M. C. Funch, Allinge, ved offentlig Auktion paa Pladsen overfor den gamle Skole i Sandvig bortsælge en Del Egetømmer, nogle nye Planker, Stolper og Brædder, en Del Ros, ca: 4000 Mursten samt et Parti Raasten. Som Apeudix bortsælges 3 galvaniserede Kasser, tjenlige til Foderkasser eller Vandbeholdere, en Del Karbidlamper, et Zink-Badekar, et Parti Spiritus m. m.

By- og Herredsfogedkontoret, Hasle, 27/11 1918. Borgen.

Juletræer! Juletræer!

købes. Hallelyst, Allinga.

CIGARER

fra Hirschsprung, P Wulff Howitz & Kattentid L. R. Høj E. Nobøl havet paa Lager til rimelige Priser i hele og halve Kasser. Smaa Cigarer i Æsker med 10 og 50 Stk. Cigaretter med ren Tobak anbefales. J. B. Larsen.

En Hest,

sort Vallak, 15 Aar, 11 Kvarter, er til Salg paa „Vestre Borregaard“ i Rutsker. Andr. Hansen.

Amerikansk Petroleum

haves stadig paa Lager til Maksimalpris mod Mærker. J. B. Larsen.

Elektricitet.

Beboere i Olsker, som er interesserede i at faa elektrisk Lys og Kraft fra det paatænkte bornholmske Højspændings-Elektricitetsværk indbydes til Møde i Forsamlingshuset Lørdag den 30. ds., Eftm. Kl. 5.

Lommeknive og Sakse

haves paa Lager til rimelige Priser. J. B. Larsen.

Blodbudding

i 2 kg. Daaser. Leverpostej i 1/2 kg. Daaser. Allinge Kolonial- og Produktforretning

Gummifrakker.

Et Parti Damefrakker udsælges ekstra billigt. Nordlandets Handelshus

Saltet Hellefisk

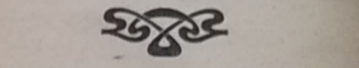
Saltet bornholmsk Torsk Letsaltet Klipfisk Letsaltet Kliplangør Fuldvirket Klipfisk havet paa Lager og anbefales til billigste Dagspris. J. B. Larsen. Telefon Allinge 12.

Kunsthonning

Frugtmarmelade Ægte Honning Allinge Kolonial og Produktforretning.

Prima Maskinolie Cylinderolie Konsistent Fedt Vognsmørelse anbefaler Nordlandets Handelshus,

Prisliste fra Magasin du Nord's Udsalg i Allinge.

Lange Dameulsters fra Kr. 52—130 Spadjeredragter, blaa Serges fra Kr. 85—225 do. kulørt Stof fra Kr. 68—80 Sorte Klædesfrakker fra Kr. 50—64,50 Regnfrakker fra Kr. 18—36,— Covercoatfrakker 37,— Kostumefrakker 85—175,— Nederdele 19,80—49,— Bluseliv, Flonel 4,25—10,85 do. Uld 12—28,50 do. Silke 8,35—28,— do. Lasting 11,25 do. Alpacca 12,—

Moirestøtter 5,75—11,50 Flonelsstøtter 8,— Hvide Støtter med Feston 4,50—8,— Normal Underliv 2—5,25 do. Benklæder 4—6,25 Strømper, hel Uld 4—8,— do. halv Uld 6,— do. Bomuld 4,25—5,—

Korsetter stort Udvalg 3—15,— Korsettaanere 1—6,25 Uldtrøjer, hel Uld 6,25—6,75 Bynteforklæder 1,85—5,25 Husholdningsforklæder 4,25—6,50 Jersey Handtfer 2,50—4,00 Uldvanter 2—3,75 Skindhandsker Ru, Glace 6,— Vælbæltter 2,50—4,50 Skindbæltter 1,50—3,50 Uldhuer 5,85 Stofhuer 6,50 Stofhatte 12,— Flojshatte 12,— Skindfraver prima Kvalitet 21—60,—

Muffer 23—40,— Byntefraver 1—3,50 Prima Serges pr. mtr. 28—32,— do. Kjøletojer pr. mtr. 6—8—10,50—12,— do. Svergarn 4,75—6,— Koul. Kostumestoffer 16—22,— blaa Cheviot 14,50—21,—

J. P. Sommer.

Nørresundby Gødningsskalk.

Af Ladningen, som er ankommen, er endnu nogle Læs usolgte. Vær saa god at give os Bestilling herpaa snarest.

Nordlandets Handelshus.

Prima Hamp og Manilla-Tovværk

anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Brødrene Anker

Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Selvvandingsanlæg, Vand- & Aljepumper m. m.

Kaffe.

En prima Erstatning herfor er

Solo
Normal
Malt

Kaffe-Surrogat.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Muslingemel til Hønsfoder.

Vort patentanmeldte Muslingemel til Hønsfoder har ved foretagne kontrollerede Forsøg givet et Merudbytte i Ægproduktionen af over 100 pCt.

Hønsene betaler dette Foder igennem en forøget Æglægning med indtil det femdobbelte af Udgiften.

Muslingemelet er fremstillet i absolut holdbar Kvalitet.

Muslingemelet leveres i plomberede Sække a 25 kg, og hver Sæk indeholder Brugsanvisning.

Prisen er 45 Øre pr. kg i hele Sække.

Langelandskorn, Odense.

Langelands Muslingemel faas en gros & en detail hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning,

H. Gram, Gudhjem.

Hasle og Omegns Brugsforening,

Forlang udtrykkelig

Langelands Muslingemel.

Stort Udvalg

Billigste Priser

Køkkenrekvisitter

faas hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

Vinteren nærmer sig

og man skal til at tænke paa Vintertojet.

Vi har et stort Lager af
kulørte og blaa Klædninger
i alle Størrelser.

Stortrojer, Ulsters og Vinterfrakker.

Drengklædninger

i Jakke- og Matrosfacon.

Største Lager i Hatte og Huer.

Underbeklædning, Sokker og Vanter.

Islandske Trojer, Vanter og Sokker.

Altid lavest mulige Priser.

Nordlandets Handelshus

Overretssagf. Bojesen-Koefoed

Sct. Mortensgade 17, Renne. Telf. 22
(tidligere Fuldm. ved Byfogedkontoret
Hasle).

Kontordag i Allinge Mandag
do i Klemens (Kroen) Tirsdag Eft.

Svinemel,
Hvedeklid,
Rugklid,
Blandsæd,
Havre og
Blodmelasse,

sælges mod Kontant og aflevering
af Ernæringsraadets Rekvissionssed-
ler hos

Allinge Kolonial- og
Produktforretning.

Rejsetæpper

Uldtæpper
Dækkener

Mange Kvaliteter i

Nordlandets Handelshus.

2 Stenhuggere

kan faa lønnende Arbejde hele Vin-
teren.

Borrelyngens Stenhuggeri.

Ægte Tobak

Cigarer, Cigaretter

Ægte Vine og Spirituosa

sælges til rimelige Priser.

Købmand Bidstrup,
Sandvig

Nyestærke Staldbøre

fra Fabriken Darup

sælges i

Nordlandets Handelshus.

By- og Herredsfuldmægtig
Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge
hver Mandag efter Kl. 10 Form. og
i Klemensker Kro hver Fredag
fra 2—5 Eftm.

Gødningsskalk

fra Lager.

Allinge Kolonial-
og Produktforretning.

Christian Soendsen

Bog- og Papirhandel

Bogbinderi

Telefon 90 Nexø

Vi har rigeligt Lager af:

Drænrør

1 1/4" — 1 1/2" — 2" — 3" — 4"

Fuldbrændte Mursten Nr. 1

Haardbrændte do.

og sælger til laveste Dagspris
beregnet frit tilkøbt heri Byen og
Omegn.

Nordlandets Handelshus

Røgede Medisterpølser

Bayerske Pølser

Blodbudding

hjemkommer hver Lørdag.

J. B. Larsen.

Telefon Allinge 12.

Ekstrafin norsk Spegesild

i hele, halve og kvart Tønder anbefales fra

Allinge Kolonial & Produktforretning

Hvedekiid, Svinemel, Affaldsfoder til Swin.

Havre. Byg og Blandsæd

sælges, naar Kornnævnets Udleveringssedler afleveres.

Maksimalfoder er daglig ventende.

Nordlandets Handelshus.

Stort Udvalg

Stort Udvalg

Carl Lunds bekendte blaa Emaljegods

til billigste Priser hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

Nye

Roeskærere og Roeraspere
Kartoffelmøller, Kartoffelkogere

Roeknive, Roegrebe, Roekurve

Raspetromler.

Nordlandets Handelshus.

Blandet Frugtsaft

Hindbærsaft
Hyldebærsaft
Jordbærsaft
Kirsebærsaft
Ribsaft
Solbærsaft

Allinge Kolonial-
Produktforretning

Vi har faaet nye
Sendinger af:

Stærke Murgryder

80—100—120

af den rigtige flade Facon
samt

Fyrdøre, Renseluger

Store Riste
i flere Størrelser.

Ildfaste Sten, Ler og Cement.

Priserne ere rimelige i

Nordlandets
Handelshus.

Blommer

Rosiner

Torrede Æbler

anbefales
fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

STRØMPER

til voksne og Børn samt Stoppegarn
i sort, graat og normal billigst i.

Nordlandets Handelshus

Kakkelovne.

2 brugte runde Kakkelovne med
Kogeindretning samt en firkantet
med 2 Kogehuller staar til Salg hos

Træskomager Jensen,
Sandvig.

Røgtobak,

saavel fin som grovskaaren,
er hjemkommen.

J. B. Larsen.

Roeskærere,
Roeraspere,
Roeknive,
Roegrebe.

Allinge Kolonial &
Produktforretning.

Klemensker Snedkerforretning
anbefales.

Ligkister og Møbler.

Telf. Kl. n 13, L. Pihl.

Skindvarer, Kraver og Muffer

i nyeste Faconer,
forefindes i stort Udvalg i

Nordlandets Handelshus

2 Skærveslagere

kan faa Beskæftigelse til Vinteren.

V. Sørensen, Borre.

Chokolade og Cacao

faas hos

Allinge Kolonial-
og Produktforretning.

Bestillinger paa

Fersk Torsk

modtages gerne.

J. B. Larsen.

Telefon Allinge 12.

Prima

Taglak og Tagtjære

samt Tjærekoste anbefales fra

Allinge Kolonial- &
Produktforretning.

Ekstra Salg.

200 Stk. Nederdele,

syet af Stof, der er indkøbt før de sidste store Prisstigninger. Fikse Faconer. — God Pasform — Alle Størrelser. Pris Kr. 19,80, 22,00, 28,00, 30,00 pr. Stk., hvilket faktisk er 50 pCt. under Dagspris.

Magasin du Nord's Udsalg. Allinge.

Telefon 5 **J. P. Sommer.** Telefon 5

Bygningsartikler.

Brædder Planker Tømmer

Tagpap, Søm og Spiger, Støbegods

Cement, hydraulisk Kalk

anbefaler

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Slædevarer

til Herrehabitter, Dverfrakker, Stortrojer Drengetoj, Nederdele, Spadseredragter, Ulsters og Frakker er paa Lager i stort Udvalg.

Uld og Klude

tages i Bytte til højeste Pris.

Magasin du Nord's Udsalg, Allinge.

J. P. Sommer.

Markfrø. Markfrø.

Bestillinger bedes snarest indsendt.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Køb Deres Forbrug

af Manufaktur, Trikotage,

Dame- og Borne-Konfektion i

Magasin du Nord's Udsalg, Allinge.

J. P. Sommer.

Kløverfrø, Græsfrø, Roefrø.

Vær saa god at gøre Bestilling efter Behov til Foraaret 1919. Alt det finkornede Frø som Rødkløver, Alsikke, Gulkløver, Kællingetand og Lucerne, er der meget knapt om, og det vil blive rationeret. — Af Græsfrøsorterne er der derimod en rigelig dansk Avl i gode Kvaliteter — og ligesaa af Roefrø. — Regeringens Maksimalpriser af 1. November 1918 ere gældende ved Salg af Frø.

Nordlandets Handelshus.

Æventyret.

Novelle af Cai M. Wæll.

— 0 —

Ane Jensen var snart en halvgammel Pige. Som Barn i Skoien havde hun aldrig taget Del i Børnenes Løjer og Lege.

Aldrig havde hun kendt til denne fortrolige Hvisken, der altid er blandt Skolepiger, aldrig havde nogen betruet sig til hende, aldrig havde hun haft en Veninde, hun kunde aabne sit Hjerte for; altid havde hun maattet bære sine Sorger og Glæder hos sig selv, og havde hun som Barn været lidt sær, lidt for tilbageholdende, var hun som voksen næsten blevet indesluttet, utilnærmelig og menneskesky.

Hvorfor hun egentlig havde staaet saa alene i sin Barndom, var aldrig rigtig gaaet op for hende. Hun havde ganske vist aldrig forsøgt at nærme sig nogen, havde aldrig indbudt til Fortrolighed og hun-mente, at maaske det var Aarsagen.

Men de andre Børn saa lidt anderledes paa Sagen: Ingen af dem havde Lyst til at være sammen med Jens Jensens Ane, for hendes Fader havde jo hængt sig en skønne Dag, da han fandt Verden alt for jammerlig og Bunden i Flasken saa ualmindelig hurtigt.

Og selv om der var nogle, der saa bort fra dette, saa var Ane i sig selv ikke tiltalende. Hendes ildrøde Haar hang tjavset og i Reglen uredt ned over Ansigtet, der i en ganske forbavsende Grad var oversaaet med Fregner. Hendes Hænder var umaadelig store og altid røde og klamme, og hendes Paaklædning var ikke altid lige Upaaklagelig.

Dette i Forening med en medfødt Tilbageholdenhed, gjorde, at Ane gik sine egne Veje, „røde Ane“, som hun kaldtes; og da hun blev konfirmeret og kom ud fra Hjemmet, gled hun lidt efter lidt ud af Folks Bevidsthed; man kendte hende ikke mere, ønskede ikke at kende hende, men lod hende til Gengæld i Fred, og det var Ane mere end tilfreds med; hun røgtede sin Gerning til sin Husbonds fulde Tilfredshed, sløt og paalidelig som hun var, og blev i sin Plads, tilfreds med Livet og de Forhold, Livet gav hende at leve under Aar paa Aar.

Hun deltog aldrig i Ungdommens Fornøjelse. Aldrig saa man hende paa et Bal. „Røde Ane“ i en Balsal! den Tanke kunde faa selv de mest udprægede Pessimister til at trække paa Smilebaandet.

Aldrig saa man hende til en Skovfest eller til en Dilettantforestilling, hun holdt sig for sig selv, gav Verden og dens Fornøjelser en god Dag og var glad ved at have Fred.

Om Sommeren sad hun — efter endt Arbejde — om Aftenen paa Bænken under Hylde træet, uden for Gaarden. I Reglen sad hun og strikkede og saa lige frem for sig uden at agte paa noget som helst, men til Tider kunde hun lade Arbejdet hvile, og hun kunde da sidde ganske stille og lytte til Aftenens forskellige Lyde, og hun kunde strække Armene lavende ud, som for at tage det hele ind til sig, og saa kunde hun smile, med et stort sørgmodigt Smil, sidde lidt, som grundede hun paa en ufatteligt Gaade, og derpaa ganske pludseligt med fornyet Iver tage fat paa Strikketøjet.

En Sommeraften begav hun sig paa Vej ned mod et lille Hus, der laa nede ved Mosen. Der boede Anes eneste Veninde, en Pige, hun i flere Aar havde tjent sammen med, men som i Foraaret var blevet gift.

Kirstine hed hun, hun havde taget sig af Ane, havde talt med hende og været venlig mod hende. I Begyndelsen havde Ane kun svaret med Eustavelserord, men lidt efter lidt var hun blevet mere snaksom, og da Kirstine skulde giftes, havde Ane hjulpet hende med at sy og hækle, havde ligesom taget Del i Kirstines Glæder og Forhaabninger, og den Dag Kirstine blev viet, var det, som om noget fremmet var kommet til Ane, noget, hun selv ikke forstod, men noget, der gjorde hende endnu mere tavs, endnu mere indesluttet.

Om det nu havde været hende, der skulde have været gift, om det nu var blevet hende forundt at gøre det lyst og hyggeligt eller fattig Evne for en Mand! — Om det var faldet i hendes Lod at skabe Glæde og føle Glæde — rigtig en Glæde, der kunde fylde hendes Sind og sætte alle Hverdagens graa Trivia-

litter paa Døren; En Glæde, der kunde faa Taarerne i Lem i Øjnene og laa Hjertet til at banke stærkt og hurtigt; — ja, om nu det var faldet i hendes Lod! —

Aldrig før havde Ane kendt til Utilfredshed — til Savn og Længsler.

Hun havde gjort sit Arbejde, og naar hun om Aftenen gik i sin Seng, var hun sovet ind med den Bevidsthed, at hun havde gjort sin Pligt, og det havde altid været hende nok.

Hun havde aldrig længtes efter noget eller nogen, men den Dag, Kirstine sagde hende Farvel, den Dag, hun i Kirken saa Kirstine staa i sin tarvelige sorte Kjole ved Siden af den Mand, hun havde valgt sig — en Mand, hvis Ryg Arbejdet havde bøjet, hvis Hænder var haarde og sprukne af Slid, — da hun rødmende havde stammet sit Ja og set ham ind i Øjnene med et Blik, saa fuldt af Tillid, saa straalende af — ja, Ane forstod, at det maatte være det, der i Bøgerne kaldtes Lykke, dette — for Ane — ubestemmelige svævende Begreb, som hun aldrig selv havde fornemmet, — da var det, som om hun fyldtes med en Længsel, en Trang til selv at opleve Æventyret, thi for Ane var det Æventyret, saa stort og ufatteligt, at hun — trods sin Længsel — straks jog Tankerne paa Flugt.

Og da hun nogle Dage efter var gaaet ned mod „Mosehuset“, hvor de nygifte var flyttet ind, og hun havde set, hvor disse to Mennesker var glade, glade for deres Hjem, hvor lille og fattigt det end var, — for hendes Besøg, — da havde hun ønsket for første Gang i sit Liv, ønsket det haabløse Ønske, syntes hun, at ogsaa det engang maatte times hende at faa et Hjem — og en Mand, der var glad for hende.

Og siden havde hun ikke haft sin vanle Ro paa sig; hun kunde sidde i Timevis under Hyliden og stirre ud over Landet, og med Strikningen gik det smaat.

Oftentimes tog hun sit Sjæl og gik ned til Kirstine og passerede med hende paa sin egen stille lidt indadvendte Maade. Aldrig ytrede hun noget om sine egne Længsler, skønt hun gerne havde villet have Kirstine til fortrolig; men hun kunde aldrig faa det sagt, hun syntes, det vilde lyde saa dumt, hvis hun sagde noget, og hun var bange for, at selv Kirstine vilde finde Tanken latterlig.

Forts.

Hasle Bødkerforretning.

Aljetønder og Saltkar samt al Slags Bødkerarbejde havees paa Lager. Reparationer udføres. C. Aakerlund. Telefon Hasle 105.

3 frostfri Pumper

1 1/2

1 Køkkenpumpe

1 1/4

2 Ailepumper

Jærnrør og Bundventiler heitil, ældre Indkøb — og sælges derfor meget billigt.

Nordlandets Handelshus

Prima Hvedemel.

Bagepulver
Citronessents
Mandelssents
Vanilleessents
Vanilletabletter
Vanillesukker
Vanillestænger
Kardemomme
søde Mandler
bittere do.
Ros ner

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

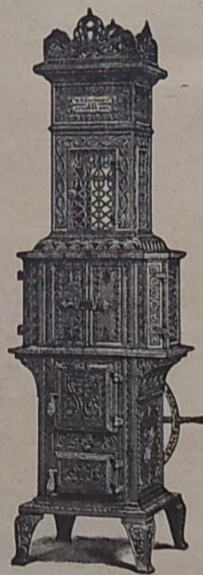
Strikkede Uldklude

købes til Maksimalpris i

Nordlandets Handelshus

Dribremme,
Remfamlere,
Smøreolier,
Oliefander.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Morso Ovne

ndnytter al Slags Brændsel paa bedste Maade og ere bekvemme at regulere

Stort Oplag i

Nordlandets Handelshus.

Et Parti Melasse

bortsælges til Svinefoder.

Pris 27 Kr. pr. 100 kg.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Avertør i Nordbornholms Ugeblad!

Billigste Annoncepriser. — Største Udbredelse her paa Nordlandet.